

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Wspólne posiedzenie
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji (148.),
Komisji Samorządu Terytorialnego
i Administracji Państwowej (144.)
oraz Komisji Ustawodawczej (233.)
w dniu 17 stycznia 2014 r.

VIII kadencja

Porządek obrad:

1. Pierwsze czytanie projektu ustawy o pomocy dla działaczy opozycji demokratycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych (cd.) (druk senacki nr 449).

(Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 05)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej Janusz Sepioł)

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dzień dobry państwu.

Otwieram wspólne posiedzenie trzech komisji: Komisji Ustawodawczej, Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

Bardzo serdecznie witam naszych gości na czele z panem ministrem Buciozem i panem Ciechanowskim, kierownikiem Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Witam także prezesa IPN.

Proszę państwa, w porządku obrad jest tylko jeden punkt. Chodzi o inicjatywę ustawodawczą dotyczącą pomocy dla działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osób represjonowanych z powodów politycznych.

Zestawienie wniosków jest obszerne, więc proponowałbym pracę w następującym trybie: będziemy po prostu pochylić się nad każdą poprawką z osobna, a zgłaszający poprawki będą mogli przedstawić ich uzasadnienie. Następnie będziemy prosić naszych gości o opinie i głosować. Oczywiście w międzyczasie wypowie się też Biuro Legislacyjne.

(Senator Jan Rulewski: Mogę zabrać głos?)

Bardzo proszę.

Senator Jan Rulewski:

Mam propozycję dotyczącą trybu pracy, o którym powiedział pan przewodniczący. Jak wynika z naszej rozpiski, na prace nad tą ustawą, czyli na, jak rozumiem, dokończenie pierwszego czytania, przeznaczono godzinę. Skądinąd wiadomo, że ogółem wpłynęło czterdzieści jeden poprawek, a są to przecież trudne sprawy. Moja propozycja zmierza więc do tego, żeby oczywiście wykorzystać tę godzinę, ale – gdyby okazało się, że w tym czasie nie skończymy pierwszego czytania – kontynuować po rozpatrzeniu następnych punktów, czyli chyba po godzinie 14.00. Sprawdziłem, że moglibyśmy to robić w tej samej sali co teraz.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Panie Senatorze, Senat nigdy nie narzuca sobie ścisłego limitu godzinowego na wykonanie swojej pracy. Będziemy pracować tak długo, aż tę pracę wykonamy.

(Senator Jan Rulewski: A, to jeszcze lepsze rozwiązanie.)

Pod takim wszakże warunkiem, że nadmierna obfitość słów zostanie zastąpiona treściwymi wypowiedziami.

W związku z tym przystępujemy do rozpatrzenia pierwszej poprawki. Jest to poprawka dotycząca preambuły, złożona przez senatora Rulewskiego.

Czy pan senator chciałby powiedzieć coś w tej sprawie?

Senator Jan Rulewski:

Tak, Panie Przewodniczący. Zgodnie z wcześniejszymi sugestiami wycofuję się z mojego projektu preambuły i optuję za preambułą zgłoszoną w macierzystym projekcie, ale uzupełnioną o kwestię naruszenia praw pracowniczych, to jest za poprawką zgłoszoną przez profesora Seweryńskiego.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Rozumiem, że pan senator wycofuje swoją poprawkę. Tak?

(Senator Jan Rulewski: Tak.)

Przechodzimy zatem do poprawki drugiej, ale nie widzę na sali pana senatora Seweryńskiego.

Czy wobec tego pan legislator chciałby powiedzieć coś w tej sprawie? Chodzi o poprawkę drugą, zgłoszoną przez senatora Seweryńskiego.

(Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz: Nie. Dziękuję.)

Czy ktoś z naszych gości albo z państwa senatorów chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Skoro nie, to przystępujemy do głosowania, przy czym zaznaczam, że przyjęcie poprawki drugiej wyklucza przyjęcie poprawki trzeciej. Czy pan senator Wyrowiński, który zgłaszał poprawkę trzecią, ma tego świadomość?

(Senator Jan Wyrowiński: Tak jest.)

A zatem przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem poprawki senatora Seweryńskiego? (15)

Kto jest przeciw? (4)

Kto się wstrzymał? (4)

Poprawka została przyjęta.

W związku z tym poprawka trzecia jest bezprzedmiotowa.

Przystępujemy więc do rozpatrzenia poprawki czwartej, połączonej z poprawką dwudziestą piątą, dwudziestą siódmą, trzydziestą czwartą i czterdziestą. Jest to poprawka zgłoszona przez senatora Rulewskiego.

Jakiś komentarz?

Bardzo proszę.

Senator Jan Rulewski:

Dla wyjaśnienia powiem, że poprawki te dotyczą przyznania jednorazowego zadośćuczynienia w wysokości 5 tysięcy zł dla działaczy opozycji bądź osób prześladowanych i w wysokości 2,5 tysiąca zł dla wdów i wdowców po takich osobach.

Mając jednak na uwadze różne głosy, które do mnie docierały, przewiduję, a nawet twierdzę, że działanie tej poprawki obejmowałoby wszystkich prześladowanych. Dlatego chciałbym ograniczyć ją do tych przypadków, w których skutki prześladowań trwały przynajmniej rok, a zwłaszcza do tych, w których skutki te w ogóle nie były usunięte aż do końca PRL, czyli miały charakter trwałe. W ten sposób oczywiście zmniejszylibyśmy listę tych osób, którym przysługiwałoby takie jednorazowe zadośćuczynienie. Obejmowałoby ono wszystkie przypadki prześladowań więziennych i zwolnień z pracy lub ze służby, o ile ich skutki trwałyby dłużej niż rok albo nawet do czasu nastania demokracji. Oczywiście mam na myśli także ubytek zdrowia lub śmierć. To jest poza dyskusją.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Dziękuję bardzo.

Co na to pan legislator?

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Nie mam uwag. Merytoryczna treść tych poprawek tak naprawdę zawarta jest w poprawce trzydziestej czwartej. Pozostałe w dużej mierze są poprawkami natury technicznej.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Tak, merytorycznie najważniejsza jest tutaj poprawka trzydziesta czwarta powodująca, że powstaje liczna kategoria osób, którym przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne.

Czy ktoś z naszych gości chciałby zabrać głos w tej sprawie? A może ktoś z państwa senatorów?

Pan senator Wyrowiński. Proszę bardzo.

Senator Jan Wyrowiński:

Ta poprawka stoi w sprzeczności z ideą, która legła u podstaw tej ustawy. Pomoc ma być świadczona w przypadkach szczególnych, więc konsekwencją ustawy nie powinno być świadczenie kierowane do dużej grupy osób. Nie przewidywaliśmy tego w projekcie wyjściowym, bo nie jesteśmy w stanie ocenić skutków finansowych takich zapisów. Sądzę, że koszty mogłyby być spore.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Zgłasza się pan senator Paszkowski. Potem głos zabierze pan senator Matusiewicz.

Senator Bohdan Paszkowski:

Mam jedno pytanie. W poprawce trzydziestej czwartej, gdzie w zasadzie zawarte jest całe meritum odnośnie do wysokości tych jednorazowych wypłat, jest wyłączenie stanowiące, że świadczenie to nie przysługuje posłowi, senatorowi itd. Tam jest wyliczanka różnych stanowisk i funkcji, które się pełni. W związku z tym mam takie pytanie: czy w intencji wnioskodawcy liczy się tylko sytuacja w tym momencie, kiedy ktoś ubiega się o to świadczenie? A co będzie, kiedy kadencja takiego posła się skończy? Wtedy będzie on już uprawniony do otrzymania takiego zadośćuczynienia? Jaka była intencja wnioskodawcy? Jak należy rozumieć ten przepis?

Przewodniczący Janusz Sepiół:

To może od razu poproszę o odpowiedź.

Senator Jan Rulewski:

Wyklucza się te osoby, które otrzymały już z tego tytułu zadośćuczynienie bądź odszkodowanie, i te, które – choć może rzeczywiście nie jest to zbyt precyzyjnie zapisane – w chwili obecnej pełnią wymienione funkcje. Oczywiście nie ma przeszkód, by osoby, które spełniają kryteria...

Przewodniczący Janusz Sepiół:

A więc dotyczy to osób aktualnie pełniących funkcje polityczne. Tak?

(*Senator Jan Rulewski:* Tak.)

Pan senator Matusiewicz.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Mam pytanie do pana legislatora. W poprawce trzydziestej czwartej jest określone, że wysokość zadośćuczynienia to 5 tysięcy zł. Czy taki zapis jest konstytucyjny? Pytam o to w kontekście wyroku Trybunału z 1 marca 2011 r. Kiedy w innej ustawie, tak zwanej ustawie unieważnieniowej, ustalono, że maksymalna kwota zadośćuczynienia i odszkodowania może wynosić łącznie 25 tysięcy zł – chodziło o art. 8 ust. 1a dodany do ustawy z 1991 r. – Trybunał to zakwestionował. Zresztą wiemy, że w przepisach kodeksu cywilnego też nie ma określonej sztywnej stawki zadośćuczynienia. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Proszę, Panie Legislatorze.

Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Myślę, że zasadniczą kwestią jest ustalenie charakteru tego świadczenia. Co prawda nazywa się je zadośćuczynieniem, ale nie jest to do końca fortunna nazwa, bo, jak rozumiem, chodzi tutaj o świadczenie w wysokości 5 tysięcy zł, które ma mieć charakter jednorazowy. Nie jest ono strictly odszkodowaniem czy zadośćuczynieniem, o jakim mowa w ustawie, na którą powoływał się pan senator, tak że ja nie widzę tutaj takiego problemu. No, faktycznie może być to problem, ale raczej natury legislacyjnej. Chodzi o to, czy prawidłowo określono to świadczenie jako zadośćuczynienie, bo jak rozumiem, ma to być po prostu świadczenie w formie jednorazowej wypłaty określonej kwoty. No a w przypadku tamtej ustawy sąd badał faktyczne przesłanki dotyczące poniesionej szkody i określał, w jaki sposób należy zapewnić zadośćuczynienie, tak że naturalnie nie mogło tam być żadnej górnej granicy.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Teraz pan senator Rulewski, ale tylko ad vocem. Potem wypowie się pani senator Rotnicka.

Senator Jan Rulewski:

Chciałbym wyjaśnić, że podzielałm pana stanowisko, ale z mojej lektury wyroku Trybunału wynika, że w tamtym przypadku określono górną granicę odszkodowania za poniesione straty. A tutaj mówi się tylko o zadośćuczynieniu, niejako za straty moralne.

Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Jednak sugerowałbym zmianę nazwy tego świadczenia, bo teraz nie oddaje ona jego charakteru. W istocie to nie jest zadośćuczynienie.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Teraz pani senator Rotnicka, a potem jeszcze pan senator Matusiewicz.

Senator Jadwiga Rotnicka:

Odniosę się jeszcze do tego zapisu, który określa, komu nie przysługuje wypłata zadośćuczynienia. Rozumiem, że intencją kolegi Jasia było to, żeby pokazać, iż nie tworzymy tego prawa dla siebie, ale jak dla mnie jest to w pewnym sensie niekonstytucyjne. Skoro jest pewna kategoria osób, które nie powinny być tym objęte, to można zapytać, dlaczego nie ma wśród nich prokuratorów, sędziów czy jeszcze kogoś innego. Prawda? Zresztą nie sądzę, by ludzie, którzy pełnią takie funkcje, występowali o zadośćuczynienie w kwocie 5 tysięcy zł na mocy ustawy, w której mówi się o pomocy materialnej. Tak więc uważam, że zapis ten powinien zostać wykreślony, bo jak dla mnie jest on niekonstytucyjny, ale też w pewnym sensie nieprzyzwoity i... No, nie wiem, jak to nazwać, ale w każdym razie niepotrzebny.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Pan senator Matusiewicz, a później pan senator Iwan.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Przypominam panu senatorowi Rulewskiemu, że 25 tysięcy zł to była łączna maksymalna kwota odszkodowania i zadośćuczynienia. Trybunał uznał to za niekonstytucyjne. Zresztą definicja zadośćuczynienia wynika z przepisów kodeksu cywilnego, a to świadczenie w ogóle się w niej nie mieści, tak że uważam, że trzeba zmienić jego nazwę.

Podzielałm też uwagi pani senator Rotnickiej. Takie wyłączenie jest zbędne, bo te osoby i tak nie będą spełniać kryteriów dochodowych. Tak więc taka wyliczanka jest niepotrzebna.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Pan senator Iwan.

Senator Stanisław Iwan:

Skoro już z tym rozmawiamy, to chcę powiedzieć, że na dodatek jest to sprzeczne z zapisem mówiącym, że świadczenie to przysługuje osobie, która pozostaje bez stałego źródła utrzymania przez okres co najmniej dwunastu miesięcy. Żadna z tych osób – ani poseł, ani senator, ani wójt, ani burmistrz – nie może pozostawać bez źródła utrzymania przez okres co najmniej dwunastu miesięcy, bo pobierają one uposażenie, wynagrodzenie czy Bóg raczy wiedzieć co jeszcze. Tak więc to jest wewnętrznie sprzeczne.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Proszę państwa, kończę dyskusję nad tymi poprawkami.

Przystępujemy do głosowania. Jest to głosowanie łączne nad pięcioma poprawkami: czwartą, dwudziestą piątą, dwudziestą siódmą, trzydziestą czwartą i czterdziestą, czyli tak naprawdę nad trzydziestą czwartą i jej konsekwencjami.

Kto z państwa senatorów jest za przyjęciem tych poprawek? (5)

Kto jest przeciw? (12)

Kto się wstrzymał? (8)

Poprawki nie uzyskały poparcia.

Przystępujemy do rozpatrzenia poprawki piątej. Chodzi w niej o skreślenie słowa „aktywnym” w art. 2 ust. 1.

Czy to wymaga jakiejś dyskusji?

Senator Jan Rulewski:

To sformułowanie jest niedookreślone i trudno ocenić, o co chodzi.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Kto jest za przyjęciem poprawki piątej? (14)

Kto jest przeciw? (3)

Kto się wstrzymał? (7)

Poprawka została przyjęta.

W poprawce szóstej chodzi o skreślenie słów „w sposób zorganizowany”. Jak rozumiem, uzasadnienie jest takie, że nie wszyscy opozycjoniści działali w jakichś strukturach.

Widzę, że pan kierownik chciałby zabrać głos.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Oczywiście decyzja należy do Wysokich Komisji, ale w każdym razie chciałbym zwrócić uwagę, że przyjęcie tej poprawki będzie wiązało się z dużym zagrożeniem, bo pojawi się wiele osób, które będą twierdziły, że prowadziły działalność niepodległościową indywidualnie. I to na pewno utrudni nam orzekanie. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

A więc można powiedzieć, że Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych jest bardzo sceptyczny, jeśli idzie o przyjęcie tej poprawki.

Kto jest za skreśleniem słów „w sposób zorganizowany”? (9)

Kto jest przeciw? (11)

Kto się wstrzymał? (4)

Poprawka nie przeszła.

Teraz zajmiemy się czterema propozycjami poprawek Biura Legislacyjnego.

Jak rozumiem, ktoś z państwa senatorów je popiera. Tak?

Chciałbym wiedzieć kto, ale może najpierw pan legislator przybliżyliby sens tych czterech poprawek.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Są to poprawki o charakterze techniczno-legislacyjnym. Likwidują one wprowadzone do ustawy skróty sformułowań „działacz opozycji antykomunistycznej” i „osoba represjonowana z powodów politycznych”. Skróty te były wprowadzone nieprawidłowo, więc ze względu na zasady techniki prawodawczej proponujemy je usunąć.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dobrze.

(*Senator Piotr Zientarski:* Pan senator Klich się zgłaszał.)

Pan senator chce zabrać głos w dyskusji czy zgłosić tę poprawkę?

(*Senator Bogdan Klich:* Mam krótką uwagę.)

Bardzo proszę.

Senator Bogdan Klich:

Wykorzystując okazję, chcę powiedzieć, że jeżeli chodzi o cztery spośród ośmiu moich poprawek, które zostały przedłożone na ostatnim posiedzeniu, to autoryzuję korekty dokonane w tych poprawkach przez Biuro Legislacyjne. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Rozumiem, że pan senator Klich zgłasza te poprawki, solidarnie z senatorem Rulewskim i senatorem Zientarskim. Tak?

(*Senator Piotr Zientarski:* Tak jest.)

Czy są jeszcze jakieś uwagi? Nie ma.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za przyjęciem tych poprawek? (25)

Czy ktoś jest przeciw? (0)

Czy ktoś się wstrzymał? (0)

A zatem poprawki te zostały przyjęte jednogłośnie.

Przechodzimy do poprawki ósmej. Jest to poprawka senatora Rulewskiego. Chodzi tutaj o okres zatrzymania.

Rozumiem, że pan senator nam to wyjaśni. Dobrze?

Senator Jan Rulewski:

W macierzystym projekcie ustawy jest zapisane, że sankcje musiały trwać jednorazowo dłużej niż czterdzieści osiem godzin, ale jak już mówiliśmy, w praktyce bywało tak, że ktoś wyszedł z aresztu, a za godzinę znów był w areszcie. A zatem na wzór przepisów dotyczących Krzyża Wolności i Solidarności wprowadzamy zapis, że uznajemy także zatrzymania, które jednorazowo nie trwały czterdziestu ośmiu godzin, ale łącznie składały się na ponad trzydzieści dni.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Są jeszcze jakieś głosy w tej sprawie? Nie ma.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej poprawki? (21)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (2)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka dziewiąta, zgłoszona przez senatora Rulewskiego, chyba jest jasna. Ma charakter uściślający.

Czy Biuro Legislacyjne chciałoby zabrać głos w tej sprawie?

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Jest to poprawka, która nie zmienia merytorycznej treści przepisu, ale wskazuje na jedną z form odbywania służby wojskowej. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Proszę państwa, sprawa jest istotna. Czy słowa „pełniła służbę wojskową” obejmują również służbę w wojskowym obozie specjalnym, czy to jest jakaś inna kategoria?

(*Senator Piotr Zientarski:* Obejmują.)

Jeśli obejmują, to poprawka jest niepotrzebna.

Proszę więc Biuro Legislacyjne o jednoznaczny wykładnię.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Przepis w brzmieniu zaproponowanym przez wnioskodawców obejmuje każdą formę służby wojskowej pełnionej w warunkach, o których mówi ten przepis. Poprawka jest tylko doprecyzowaniem, szczegółowym wskazaniem na charakter tej służby.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Czy wobec tego pan senator jest gotów wycofać tę poprawkę?

Senator Jan Rulewski:

To są trudne kwestie, więc prosiłbym o opinię IPN, który naukowo opracowywał te zagadnienia.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Najpierw wypowie się pan senator Klich, a potem IPN.

Senator Bogdan Klich:

Wydaje mi się, że ta poprawka jest zbędna, a mówię to jako osoba, która do ustawy w pierwotnym kształcie wniosła poprawkę uwzględniającą represje także w stosunku do tych ludzi, którzy byli przymusowo wcielani do służby wojskowej. Rodzaje tej służby były różne. Niektórzy trafiali do wojskowego obozu specjalnego, a inni po prostu byli przymusowo wcielani do zasadniczej służby wojskowej. I to były represje za ich działalność polityczną.

(Przewodniczący Janusz Sepioł: Czyli według pana ta poprawka jest zbędna. Tak?)

Tak. Według mnie jest niepotrzebna.

Doradca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Maciej Łuczak:

Szanowni Państwo, jeżeli chodzi o tę poprawkę, to – tak przynajmniej rozumiem intencje pana senatora Rulewskiego – ma ona na celu głównie to, aby wskazać na pewne źródło dowodowe, które jednoznacznie przesądzałyby o tym, że taka służba wojskowa była elementem represji. Tego rodzaju służba odbywała się właśnie w takich wojskowych obozach specjalnych, więc jeżeli ktoś pełnił tam służbę, to represje byłyby łatwe do udowodnienia. Nie zamykałoby to jednak możliwości ustalenia, że taka represyjna służba miała miejsce również w innych jednostkach. W związku z tym sformułowanie „w szczególności w wojskowym obozie specjalnym” jest bardzo istotne, bo ma ono na celu ułatwienie ustalenia stanu faktycznego. I taka, jak rozumiem, jest intencja pana senatora. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (23)

Czy ktoś jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (3)

Dziękuję. Poprawka została przyjęta.

Poprawka dziesiąta, również zgłoszona przez senatora Rulewskiego, jest bardzo obszerna.

Jakiś komentarz w tej sprawie?

Senator Jan Rulewski:

Określenie „zbiorowy” bardzo trudno zinterpretować, bo jest ono niewymierne. A przecież niemało było przypadków, gdy ktoś podejmował akcję protestacyjną, nie będąc w żadnej organizacji. Użycie słowa „zbiorowy” oznaczałoby wykluczenie osób, które w inny sposób brały udział w... Zresztą nie chodzi tylko o udział, ale o to, że te osoby doznały różnego rodzaju szwanku, o jakim mówi ustawa, a więc uszkodzenia ciała, utraty pracy czy relegowania z uczelni.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Czy Biuro Legislacyjne chciałoby skomentować tę sprawę?

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Ta poprawka ma wiele aspektów. Dotyczy ona pktu 3 w art. 3 i dodaje nowe przesłanki do uznania kogoś za osobę represjonowaną albo modyfikuje przesłanki już istniejące. Tak jak wspomniał pan senator, w poprawce tej skreśla się wyraz „zbiorowy”, więc za osobę represjonowaną można będzie uznać kogoś, kto brał udział w dowolnym wystąpieniu wolnościowym, nie tylko zbiorowym. W kolejnej części poprawka ta doprecyzowuje, że inne organy aparatu bezpieczeństwa to organy w rozumieniu art. 5 ustawy o IPN. Dodaje też ona dwie nowe przesłanki do uznania kogoś za osobę represjonowaną. Chodzi tu o fakt inwigilowania danej osoby przez organy bezpieczeństwa państwa z jednoczesnym podjęciem wobec niej bezprawnych działań polegających na popełnieniu na jej szkodę przestępstwa lub wykroczenia oraz o...

(Przewodniczący Janusz Sepioł: Wszystkie następne zmiany sprowadzają się do rozszerzenia katalogu osób objętych tą ustawą. Tak?)

W jednym przypadku jednak nie, bo dotychczasowy zapis brzmi: „została z nią rozwiązana umowa o pracę”, a pan senator dodaje do tego wyraz „bezprawnie”.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dobrze. Chyba mamy jasność.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej poprawki? (23)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (2)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka jedenasta, jak rozumiem, ma podobny charakter, bo też rozszerza zakres osób represjonowanych. Chodzi tu o osoby ścigane listem gończym, oskarżone lub skazane za działalność niepodległościową.

Czy są jakieś komentarze lub uwagi? Nie ma.

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za? (24)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Poprawka została przyjęta.

Przystępujemy do rozpatrzenia grupy poprawek, które zaproponował Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Za chwilę poproszę o zgłoszenie się senatora, który jest gotów poprzeć te poprawki, ale może najpierw wysłuchamy komentarza pana ministra.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Oczywiście chodzi tu przede wszystkim o ustalenie, czy nie zachodzą przesłanki, które wykluczałyby przyznanie statusu działacza opozycji antykomunistycznej. Te zapisy są wzorowane na ustawie o orderach i odznaczeniach, a dotyczą one pracowników, funkcjonariuszy i żołnierzy organów bezpieczeństwa państwa. Poruszona jest też w nich kwestia dokumentów znajdujących się w archiwum IPN.

Nasza propozycja jest taka, żeby to wszystko było potwierdzane w drodze decyzji administracyjnej przez prezesa IPN, na wniosek działacza opozycji. Byłoby to zgodne z dotychczasową praktyką. Taka procedura jest już stosowana w przypadku osób osadzonych bez wyroku w miejscu odosobnienia w latach 1944–1956 oraz dzieci odebranych rodzicom w celu poddania eksterminacji lub w celu przymusowego wynarodowienia. W momencie wydania przez IPN pozytywnej decyzji taka osoba przedkładałaby ją Urzędowi do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który wydawałby decyzję o przyznaniu tej osobie statusu osoby represjonowanej. Nasze stanowisko jest oparte na tym, że nie mamy ani odpowiednich specjalistów, ani też dokumentacji, na podstawie której moglibyśmy w formie decyzji administracyjnej stwierdzać, czy w przypadku danej osoby zachowały się jakieś dokumenty wytworzone przez organa bezpieczeństwa, czy nie.

Druga kwestia to zapis, że kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może zwrócić się do prezesa IPN z pytaniem, czy w archiwum są jakieś informacje o tym, że ktoś działał w opozycji. To powinno być jednak nieobligatoryjne, tak żeby nie trzeba było tego stosować w przypadkach oczywistych. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Proszę państwa, ta kwestia była długo dyskutowana na poprzednim posiedzeniu. Rozumiem, że pan senator Zientarski...

Senator Piotr Zientarski:

Przejmuję te poprawki, tym bardziej że to my sami poprosiliśmy pana ministra, żeby pomógł nam sformułować te zapisy. Tak jak powiedział pan przewodniczący, odbyła się bardzo długa dyskusja na temat tego, czy to ma być obligatoryjne, czy nie, ale jeśli pewne kwestie są oczywiste, to nie ma sensu wprowadzać takiego obligu i wydłużać procedur. Tak więc Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych będzie zwracał się do IPN tylko w sytuacjach, kiedy zaistnieje taka potrzeba. I stąd ta poprawka.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

W tej sprawie chcieli także zabrać głos pan legislator, pan senator Rulewski i pan senator Matusiewicz. A, i jeszcze IPN.

Proszę bardzo, Panie Legislatorze.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Wysokie Komisje! Szanowni Państwo!

Zgodnie z ustawą działacze opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowane z powodów politycznych mają uzyskiwać status takiego działacza po spełnieniu odpowiednich przesłanek, zarówno pozytywnych, jak i negatywnych. Z całą pewnością powinno się to odbywać w ramach jednej sprawy administracyjnej, zakończonej jedną decyzją. Jeżeli przesłanki negatywne, które nie pozwalają nabyć statusu działacza opozycji, mają być stwierdzone przez inny organ, to taką sytuację przewiduje art. 106 k.p.a. Stanowi on, że w takim przypadku organ wydający decyzję, czyli w tym wypadku Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, zwraca się do innego organu o zajęcie stanowiska, co z kolei następuje w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie. Wprowadzenie rozwiązania z podwójną decyzją administracyjną, w którym ta pierwsza decyzja nie kończyłaby postępowania, wykraczałoby poza dotychczasowe uregulowanie tego typu spraw, czyli złamałoby zasadę, że jedna sprawa administracyjna kończy się jedną decyzją. Oczywiście to Wysokie Komisje zdecydują, czy powstanie taki wyłom od zasad kodeksowych, niemniej jednak zwracam uwagę, że w przypadku otrzymania świadczenia specjalnego lub pomocy pieniężnej procedura wyglądałaby następująco: najpierw zostałaby wydana decyzja prezesa IPN, później decyzja Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nadająca danej osobie odpowiedni status i wreszcie trzecia decyzja, przyznająca świadczenie.

Chciałbym jeszcze odnieść się do negatywnych przesłanek, od których uzależnia się przyznanie statusu działacza opozycji antykomunistycznej. Są to przesłanki wymienione w poprawce dwunastej, w której pojawia się takie sformułowanie: „chyba że przedłoży dowody, że przed 4 czerwca 1989 r. bez wiedzy przełożonych czynnie wspierała osoby i organizacje działające na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości”. Poddaję Wysokim Komisjom pod rozwagę

wątpliwość, czy to sformułowanie jest konieczne. Bardzo wyraźnie, w bezpośredni sposób przerzuca ono ciężar dowodu na osobę zainteresowaną. Czy należy wprowadzać tutaj taki wyłom? Czy ta przesłanka nie powinna ograniczać się do tego, że dana osoba bez wiedzy przełożonych czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości, nie rozstrzygając kwestii dowodowych?

Ta druga przesłanka także nie jest ograniczona do faktu bycia tajnym informatorem lub pomocnikiem przy operacyjnym zdobywaniu informacji, ale odnosi się do istnienia dokumentów, które potwierdzają taki fakt. Tak więc moja propozycja jest taka, by ograniczyć się do przesłanki materialnej bez wskazywania, czy takie dokumenty istnieją, czy nie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Wobec tego mam do pana legislatora takie pytanie: czy gdyby ust. 2 w art. 3a stanowił, że warunki, o których mowa w ust. 1, prezes Instytutu Pamięci Narodowej potwierdza w drodze postanowienia, rozwiązywałoby to sprawę?

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Jeżeli ostateczna decyzja miałaby pozostać w gestii kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, to moim zdaniem należałoby zmodyfikować tę poprawkę w taki sposób, żeby skreślić ust. 2 w art. 3a.

Przechodząc do propozycji poprawki dotyczącej art. 4, myślę, że należy skreślić lit. b, pozostawić lit. c i dodać nową literę, która obligowałaby Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych do zwrócenia się do prezesa Instytutu Pamięci Narodowej o przekazanie informacji dotyczących przesłanki negatywnej. Mógłbym zaproponować taką zmodyfikowaną poprawkę.

(Przewodniczący Janusz Sepioł: Proszę bardzo.)

Rozumiem, że chodzi tylko o propozycję dotyczącą poprawki czternastej. Tak?

(Przewodniczący Janusz Sepioł: Tak.)

A więc lit. a pozostałaby bez zmian. Co do lit. b to proponuję dodać nowy ustęp stanowiący, że kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych zwraca się do prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o przekazanie informacji o treści zgromadzonych przez instytut dokumentów potwierdzających spełnienie warunków, o których mowa w art. 3a. I teraz nasuwa się pytanie, czy powinno to dotyczyć także przekazania uwierzytelnionych kopii tych dokumentów, czy też nie. Dotychczasowa lit. c pozostałaby bez zmian.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Wcześniej zgłaszał się pan minister.
Proszę bardzo.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Pozwolę sobie powtórzyć, że w art. 8 ustawy o kombatantach opisana jest procedura, która przewiduje tego rodzaju dwoistość decyzji. Jest to uzależnione od tego, czym dana instytucja się zajmuje i w czym jest kompetentna. Po pierwsze, stosuje się to w przypadku osadzenia bez wyroku w latach 1944–1956, a po drugie, w przypadku dzieci odebranych rodzicom w celu poddania eksterminacji. Pierwsza, częściowa decyzja jest w gestii IPN, a nasz urząd wydaje decyzję ostateczną, kierując się obligatoryjnie między innymi decyzją IPN. Jest tak dlatego, że Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych nie ma takich instrumentów, żeby rozstrzygać kwestie dotyczące miejsc odosobnienia czy eksterminacji. Nie dysponujemy tego rodzaju możliwościami, w związku z czym w obecnym stanie prawnym istnieją takie właśnie rozwiązania. Chodzi o to, że gdyby IPN wydawał tylko postanowienie, a nasz urząd jedyną decyzję, cały ciężar udowodnienia tego, że w archiwach IPN są takie, a nie inne zapisy, spadłby na Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Jest jeszcze taka kwestia, że musielibyśmy wtedy przekazywać sobie tony dokumentów, więc myślę, że to byłoby rozwiązanie idące w złym kierunku. W związku z tym jesteśmy przeciwko tego rodzaju propozycjom.

Jeżeli można, to prosiłbym jeszcze pana dyrektora o uzupełnienie.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Tomasz Lis:

Szanowne Komisje! Szanowni Państwo!

W uzupełnieniu tego, co zostało powiedziane, dodam, że oprócz pewnych rozwiązań szczegółowych, na które powołał się pan minister – chodzi o ustawę kombatancą i mechanizm dwóch decyzji administracyjnych w postępowaniu o przyznanie uprawnień osoby represjonowanej – w prawie administracyjnym generalnie jest jeszcze coś takiego jak zagadnienie wstępne. To jest instytucja, która jak gdyby umożliwia podział zadań. I takie zagadnienie wstępne z reguły rozstrzygane jest w drodze decyzji administracyjnej przez inny organ niż ten, który wydaje decyzję w postępowaniu właściwym.

Dlaczego jesteśmy przeciwko zaświadczeniom? Po pierwsze, jest to niekorzystne również dla IPN, dlatego że terminy na wydanie zaświadczenia są krótsze niż w przypadku decyzji administracyjnej. Zresztą takie zaświadczenie również jest zaskarżalne, więc pod tym względem nie ma różnicy między zaświadczeniem a decyzją. Po drugie, trzeba też spojrzeć na interes obywatela. Kiedy organ rozstrzyga coś w drodze decyzji administracyjnej, można kwestionować tę decyzję w sądzie, ale pozycja takiego obywatela i tak jest mocniejsza niż w sytuacji, gdy zakwestionowane zostanie zaświadczenie. Tak więc podtrzymujemy naszą propozycję.

I jeszcze odniosę się do tego, co pan mecenas powiedział w kontekście pktu 1. Chodziło o to, że ciężar dowodu jest przerzucany na osobę zainteresowaną. Taka osoba miałaby przedłożyć dowody, że przed 4 czerwca 1989 r. bez wiedzy przełożonych czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz odzyskania przez Polskę niepodległości i suwerenności lub respektowania praw człowieka. To jest świadomy zabieg, który również jest kalką pewnych rozwiązań z ustawy kombatanckiej. Otóż kiedyś w ustawie kombatanckiej było to rozwiązane tak, że funkcjonariusz UB nie był pozbawiony uprawnień w sytuacji, kiedy...

(Przewodniczący Janusz Sepioł: Przepraszam, że przerywam, ale ta sprawa nie była kwestionowana.)

Pan mecenas kwestionował to, że ciężar dowodów zostaje przerzucany na osobę zainteresowaną.

(Przewodniczący Janusz Sepioł: Tak? W takim razie bardzo przepraszam. Źle zrozumiałem.)

Wspomniany przepis brzmiał tak, że funkcjonariusz UB nie tracił uprawnień, które co do zasady powinien utracić, jeżeli został skierowany do UB przez organizację niepodległościową. Otóż w efekcie każdy ubek twierdził, że został tam skierowany przez organizację niepodległościową, a to nasz urząd miał mu udowodnić, że było inaczej. No i jak mieliśmy to zrobić? Dlatego też przepis ten został zmieniony, tak że ciężar dowodu przerzucono na ubeka. To ubek ma udowodnić, że został skierowany do UB przez organizację niepodległościową. I to załatwiło sprawę. Taki mechanizm proponujemy zastosować również tutaj, bo inaczej każdy funkcjonariusz będzie twierdził, że wspierał opozycję i domagał się, żeby to Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych udowodnił, że było inaczej.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dziękuję bardzo.

(Doradca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Maciej Łuczak: Czy mogę zabrać głos?)

Proszę bardzo.

Doradca Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Maciej Łuczak:

Szanowni Państwo, chciałbym poruszyć parę kwestii. Po pierwsze, poprawka zgłoszona przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych przerzuca ciężar dowodu na samego zainteresowanego, chociaż na poprzednim posiedzeniu komisji postulowano coś innego. Miał to być obowiązek Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który zwracałby się o przekazanie tych informacji do Instytutu Pamięci Narodowej.

Po wtóre, chciałbym też powiedzieć, że zupełnie inny model funkcjonuje w ustawie z 23 stycznia 2009 r., tak zwanej ustawie dezubekizacyjnej, na mocy której Instytut Pamięci Narodowej przekazuje organowi rentowemu informacje na temat okoliczności, które powodują, iż dana osoba nie ma uprawnień do uzyskania świadczeń emerytalnych.

Sytuacja, w której najpierw wydaje się jedną decyzję administracyjną, a potem drugą, w naszym przekonaniu jest niedobra, ponieważ bardzo wydłuża czas trwania takiego postępowania. Nasz zarzut dotyczy tego, iż to, że wystąpiła przesłanka negatywna, może być kwestionowane zarówno w odwołaniu od decyzji Instytutu Pamięci Narodowej, jak i w odwołaniu od decyzji Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. A więc de facto przedmiotem podwójnej skargi będzie ta sama sytuacja faktyczna, co bardzo mocno wpłynie na czas wydania ostatecznej decyzji.

Mając te kwestie na uwadze, Instytut Pamięci Narodowej przychylił się do tych rozwiązań, które przed chwilą przedstawił pan legislator. Wydaje nam się, że odejście od przerzucania ciężaru uzyskania wspomnianych informacji na samego zainteresowanego i wydawanie jednej decyzji, która uwzględniałaby zarówno przesłanki pozytywne, jak i negatywne, byłoby bardziej racjonalne i przede wszystkim wpłynęłoby na zdecydowane przyspieszenie postępowania w tych sprawach. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dziękuję bardzo.

Jeszcze pan senator Zientarski chciałby coś dodać.

Senator Piotr Zientarski:

Proszę państwa, ja przejmuję tę poprawkę, którą przedstawiło Biuro Legislacyjne. Chodzi o to, żeby rzeczywiście przyspieszyć postępowanie i żeby nie było takiego dualizmu decyzyjnego. Jednocześnie ta poprawka Biura Legislacyjnego konsumuje poprawkę pana senatora Rulewskiego, jeśli chodzi o oblig zwracania się do IPN.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Proszę państwa, zdaje się, że jesteśmy gotowi, by...

A, jeszcze pan senator Matusiewicz prosi o głos.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Proszę państwa, ta poprawka wprowadza taką, powiedziałbym, zawołowaną fakultatywność. Uważam, że będzie bardzo mało działaczy opozycji, którzy będą składać takie wnioski. Oczywiście mówię o tym zapisie w art. 3a ust. 2.

I proszę jeszcze zauważyć, że najpierw mówi się tam o działaczu opozycji antydemokratycznej, a później, w dalszej części, o wdowie lub wdowcu po działaczu opozycji antykomunistycznej. A cała ta nasza ustawa – już to przecież uzgodniliśmy – ma dotyczyć opozycji antykomunistycznej, a nie antydemokratycznej. Tak więc trzeba to zmienić.

(Senator Piotr Zientarski: Tak. To jest oczywiście błąd językowy.)

No, nie tylko językowy.

(Senator Piotr Zientarski: A więc proponuję to ujednolicić.)

Ale jeszcze nie skończyłem, Panie Przewodniczący.

Odniosę się jeszcze do poprawki pana legislatora. Rozumiem, że wprowadza ona pewną obligatoryjność, bo użył pan sformułowania „zwraca się”. Takie rozwiązanie ma również poparcie ze strony przedstawiciela IPN, w związku z czym cofam poprawkę dziewiętnastą. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Rozumiem, że pan senator Zientarski zamiast słowa „antydemokratycznej” wprowadza słowo „antykomunistycznej”. Tak?

(*Senator Piotr Zientarski:* Tak. Zgodnie z sugestią pana senatora Matusiewicza.)

Ale w wyniku głosowania stanie się to bezprzedmiotowe, bo poprawka Biura Legislacyjnego wyklucza tę poprawkę w całości.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Myśmy przedstawiali wątpliwości dwojakiego rodzaju. Po pierwsze, dotyczyły one podwójnej decyzji administracyjnej – i to wybrzmiało najsilniej – a po drugie, negatywnych przesłanek dotyczących uznania kogoś za działacza opozycji antykomunistycznej. Czy te poprawki mają uwzględniać nasze wątpliwości również w tym drugim zakresie, czy też nie?

(*Przewodniczący Janusz Sepioł:* Ja założyłem, że tak.)

Może dla pewności przypomnę, o co chodzi. Co do poprawki dwunastej to w art. 3a proponujemy skreślić ust. 2. Jak rozumiem, do tej pory nikt nie wypowiedział się, czy pkt 1 w ust. 1 ma zawierać sformułowanie „chyba że przedłoży dowody” i czy pkt 2 ma otrzymać następujące brzmienie: która nie była tajnym informatorem lub pomocnikiem przy operacyjnym zdobywaniu informacji przez organy, o których mowa w pkt 1. Rozumiem, że w tej sprawie swoje negatywne stanowisko wyrażał Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, tak że chcę się upewnić, czy poprawka dwunasta powinna uwzględniać wątpliwości Biura Legislacyjnego, czy pozostać w brzmieniu zaproponowanym w zestawieniu. Pan kierownik przedstawił bardzo duże wątpliwości, tak że proszę się zastanowić, czy zmieniać pkt 1 i pkt 2.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo!

Co do ust. 1 to proponujemy zostawić go bez zmian, zgodnie z tą argumentacją, którą już przedstawiliśmy. Co do ust. 2 to nie upieramy się, że musi się to odbywać na wniosek działacza opozycji. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Czy mamy jasność, nad czym będziemy głosować?

Pan senator Matusiewicz.

Proszę bardzo.

Senator Andrzej Matusiewicz:

Mam pytanie do pana legislatora. Czy ta poprawka wprowadza obligatoryjność zwracania się do IPN w każdej sprawie?

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

W zakresie przesłanek negatywnych wprowadza obligatoryjność, w zakresie przesłanek pozytywnych – fakultatywność.

Senator Jan Rulewski:

No, przecież tajny współpracownik, starając się o jakiegokolwiek świadczenie, nie zgłosi, że był tym, kim był. Dlatego też jest to obligatoryjne, żeby w każdym przypadku Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych zwracał się w tej sprawie do IPN, ale w taki sposób, żeby decyzja nie należała do IPN, bo decyzje ma podjąć urząd.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Pan senator Borowski.

Senator Marek Borowski:

Rozumiem, że w tej chwili omawiamy poprawkę dwunastą. Tak? Poprawka dwunasta została...

(*Głos z sali:* Przyjęta.)

Nie, na razie została zaproponowana przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Czy została już ona przez kogoś przejęta, czy nie?

(*Głos z sali:* Tak.)

No dobrze. I teraz na tej poprawce dokonujemy jakichś operacji. W związku z tym chciałbym zapytać, czy to jest właściwy tryb działania, bo już naprawdę trudno połączyć się w tym, o co tu chodzi. To powinno być przedstawione na piśmie, żeby można było porównać to, co jest, z tym, co się proponuje. Pan legislator coś zgłasza, przedstawiciel urzędu mówi, że... Powiem szczerze, że zgubiłem już wątek.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Każdy senator ma możliwość zgłoszenia autopoprawki. Ta poprawka została zgłoszona przez pana senatora Zientarskiego, który teraz zaczyna ulegać sugestiom legislatora. Sprawa rzeczywiście troszkę się skomplikowała, ciągle są jakieś wątpliwości, więc spróbujmy jeszcze raz przypomnieć, jak brzmiałby ten tekst. Są to trzy poprawki, na którymi mamy głosować łącznie.

Najpierw poprawka dwunasta. Dodawany art. 3a. ust. 1 stanowi, że status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych przysługuje osobie, która... I teraz jest zastrzeżenie, że to nie mogą być pracownicy, funkcjonariusze lub żołnierze organów bezpieczeństwa, chyba że zainteresowany przedłoży dowody, że wspierał działalność niepodległo-

ściową. I to jest pierwsze zastrzeżenie. Drugie jest takie, że w archiwum IPN nie mogą zachować się dokumenty wytworzone przez tę osobę lub przy jej udziale, świadczące o tym, że była ona tajnym współpracownikiem. W związku z tym urząd musi wystosować zapytanie do IPN, czy w sprawie danego człowieka są jakieś dokumenty. I dopiero jeżeli odpowiedź będzie negatywna, czyli że takich dokumentów nie ma, będzie on mógł zostać uznany za osobę represjonowaną.

Powstał problem, czy IPN ma to rozstrzygać w drodze postanowienia czy w drodze decyzji administracyjnej. W zasadzie konkluzja jest taka, że powinno się to odbywać w drodze postanowienia, ponieważ skoro postępowanie administracyjne prowadzi Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, to właśnie ta instytucja powinna wydawać ostateczne decyzje. Chodzi o to, żeby nie rozbijać tego na dwie różne decyzje. Oczywiście na postanowienie też przysługuje zażalenie, o czym mówi k.p.a. W związku z tym bezprzedmiotowy stał się ust. 2.

I teraz przechodzimy do poprawki czternastej, dotyczącej art. 4. Jeśli idzie o lit. a, to jest to sprawa językowa. Lit. b stała się bezprzedmiotowa, ponieważ mówiliśmy już, że potrzebne jest postanowienie, a nie decyzja administracyjna. W związku z tym dotychczasowa lit. c stanie się lit. b, a zamiast słów „może zwrócić się” napiszemy „zwraca się”.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Jak rozumiem, treść poprawki dwunastej nie budzi wątpliwości. Jedyna zmiana to skreślenie ust. 2. Z kolei intencją poprawki czternastej była pewna dwutorowość. W przypadku przesłanek z art. 2 i 3, czyli przesłanek pozytywnych, od których zależy nadanie statusu działacza opozycji lub osoby represjonowanej, zwracanie się do Instytutu Pamięci Narodowej o odpowiednie informacje ma być fakultatywne, gdyż wnioskodawcy nie dostrzegli potrzeby wprowadzenia tutaj obliwu. Obligatoryjne ma być jedynie zapytanie o przesłanki negatywne, czyli o to, czy dana osoba była funkcjonariuszem lub współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa. Rozumiem, że taka była intencja tej poprawki. Tak?

(*Senator Jan Rulewski: Nie.*)

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Słuchajcie państwo, pomieszały się tutaj dwa wątki, bo to, o czym mówił pan legislator, dotyczy art. 2 i 3, w których jest mowa o działalności w opozycji i byciu represjonowanym. I w jednym, i w drugim wypadku Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych może zwrócić się do IPN, ale jeśli jest podejrzenie, że dana osoba była współpracownikiem służb, to wtedy zwrócenie się do IPN jest obowiązkowe.

(*Głos z sali: A może warto to ujednoclić.*)

No, efekt jest taki, że tak czy inaczej w każdej sprawie trzeba będzie zwrócić się do IPN, więc rzeczywiście nasuwa się pytanie, czy warto to rozdzielać. Chyba nie ma to sensu, więc może wystarczy zostawić tylko jeden

ustęp w art. 4 stanowiący, że kierownik urzędu zwraca się o przekazanie potrzebnych informacji do IPN. Nie ma sensu rozdzielać aspektu pozytywnego i negatywnego.

Panie Ministrze, co pan o tym sądzi?

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Naszym zdaniem bardzo wydłuży to postępowanie. Dziękuję.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Senator Rulewski.

Senator Jan Rulewski:

Proszę państwa, jeżeli zdecydowaliśmy, że chcemy wyeliminować wszystkie, za przeproszeniem, śmierdzące ryby, czyli funkcjonariuszy i tajnych współpracowników organów bezpieczeństwa, to niestety trzeba, że tak powiem, zaglądać w oczy wszystkim. Kierując się jedynie wykazem funkcjonariuszy, wyeliminujemy tylko funkcjonariuszy, a pozostawimy donosicieli. Przecież człowiek, który będzie występował o takie świadectwo, sam nie zgłosi, że był donosicielem.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Mnie się wydaje, że nie ma szans, by skrócić tę procedurę. Po prostu zawsze trzeba będzie zwrócić się do IPN. Trudno. A więc w poprawce czternastej znalazłby się ustęp stanowiący, że kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych zwraca się do prezesa IPN o przekazanie potrzebnych informacji.

(*Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz: Konieczne jest także rozbudowanie go o odesłanie do art. 3a.*)

Zgadza się.

Głosujemy łącznie nad trzema poprawkami: dwunastą, czternastą i dwudziestą pierwszą.

Kto z państwa senatorów jest za? (24)

Kto z państwa senatorów jest przeciw? (0)

Czy ktoś wstrzymał? (2)

Dziękuję bardzo.

A więc te trzy poprawki zostały przyjęte.

Jeszcze pan senator Klich chciałby coś powiedzieć.

Senator Bogdan Klich:

Panie Przewodniczący, bardzo przepraszam, ale nie jestem członkiem komisji i muszę już państwa opuścić. W związku z tym chciałbym upoważnić pana senatora Wyrowińskiego i pana senatora Zientarskiego do wspierania w moim imieniu poprawek: dwudziestej ósmej, trzydziestej pierwszej, trzydziestej drugiej, trzydziestej piątej, trzydziestej dziewiątej i czterdziestej pierwszej, zgłoszonych wspólnie z posłem Rulewskim. To są te poprawki,

które uzasadniałem na ostatnim posiedzeniu Wysokich Komisji. Rozszerzają one nieco zakres podmiotowy ustawy, czyli liczbę osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń, oraz zakres przedmiotowy. Chodzi tu o świadczenia natury socjalnej i zdrowotnej. Powtórzę swoją główną argumentację: uważam, że takie świadczenia to nie jest przywilej, tylko obowiązek państwa w stosunku do tych wszystkich, dzięki którym mamy wolną i demokratyczną Polskę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dziękuję.

Poprawka piętnasta została już wykluczona.

Poprawka szesnasta została przyjęta.

Poprawka siedemnasta została zgłoszona przez senatora Rulewskiego. Wyraz „dokumenty” zastępuje się w niej wyrazem „dowody”.

(*Głos z sali: A poprawka trzynasta?*)

Poprawka trzynasta została wykluczona.

(*Senator Jan Rulewski: Piętnasta też?*)

Tak.

Proszę o komentarz do poprawki siedemnastej.

Senator Jan Rulewski:

W świetle prawa – myślę, że Biuro Legislacyjne to potwierdzi – słowa „dokumenty” i „dowody” są równoważne, więc wycofuję tę poprawkę.

(*Przewodniczący Janusz Sepioł: Wycofuje ją pan?*)

Tak. No chyba że prawnicy to podważą. Mnie chodziło o to, że w sensie literalnym dokumenty to, za przeproszeniem, papiery czy jakieś wyciągi, podczas gdy słowo „dowody” ma szerszy zakres, bo mogą to być i zeznania świadków, i gazety, i publikacje naukowe. W tym sensie optowałem za tym, żeby to rozszerzyć, bo nie wszyscy opozycjoniści mają odpowiednie dokumenty. Na przykład niektórzy z nich płacili składki i zostało to gdzieś zapisane, ale pod kryptonimem, więc to nie jest dokument. Prawda?

(*Senator Piotr Zientarski: To jest dokument.*)

No tak, ale...

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Co na to Biuro Legislacyjne?

Starszy Legislador w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Intencją przepisu, o którym mowa, było wskazanie na konieczność dołączenia pewnych dokumentów do wniosku o nadanie statusu działacza opozycji. Dokumentem jest wszystko, co ma formę nie tylko pisemną, ale w ogóle jakiegoś nośnika informacji. Pojęcie „dowody” ma szerszy zakres, bo są to między innymi zeznania świadków, niemniej jednak do takiego wniosku mogłoby być dołączone spisane zeznanie świadka i wtedy byłby to dokument.

W obliczu pewnych kłopotów z interpretacją tego przepisu i bardzo często zdarzającego się braku jakichś konkretnych dokumentów być może zasadne byłoby po

prostu skreślenie tego przepisu i pozostawienie kwestii dowodowych wyłącznie regulacjom k.p.a. Tak więc podaję państwa rozwazde taką propozycję poprawki, która skreślałaby ust. 2 w art. 4.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Pan senator Zientarski.

Senator Piotr Zientarski:

Proszę państwa, to się nazywa uprawdopodobnienie dowodu. Zeznania świadka są dowodem, ale spisane zeznania nie są dokumentem, tylko uprawdopodobnieniem dowodu. Wydaje się, że nie jest to ani dowód, ani dokument, ale coś jeszcze innego, co można by nazwać dowodem w formie pisemnej.

Senator Jan Rulewski:

Tak jest. Wobec tego ja podtrzymuję tę poprawkę.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

No, zeznania w formie pisemnej są dowodami.

Niemniej jednak skoro pan senator Rulewski zmienił swoje stanowisko i nie wycofuje tej poprawki, to przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki siedemnastej? (19)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (6)

Poprawka została przyjęta.

Przystępujemy do rozpatrzenia poprawek: osiemnastej, trzydziestej siódmej i trzydziestej ósmej.

Są to poprawki zaproponowane przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, więc za chwilę będą państwa prosił o deklarację przejęcia tych poprawek.

Czy pan minister chciałby powiedzieć dwa słowa?

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Stanisław Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Pozwolimy sobie pozostać przy propozycji utworzenia wojewódzkich rad konsultacyjnych do spraw działaczy opozycji. Takie rozwiązanie bardzo dobrze funkcjonuje w odniesieniu do kombatantów. Opinie takich rad byłyby po prostu bardzo pomocne w stwierdzaniu działalności opozycyjnej osób, co do których wiedzą dysponują tylko działacze z danego terenu. Pojawił się też pomysł, żeby była tylko jedna taka rada w Warszawie, ale musiałaby się ona zająć tysiącami wniosków, tak że...

Senator Piotr Zientarski:

Jesteśmy przekonani. Przejmujemy te poprawki.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

A więc pan Senator Zientarski z senatorem Rulewskim przejmują te poprawki.

Przystępujemy do głosowania na przyjęciem poprawki osiemnastej, trzydziestej siódmej i trzydziestej ósmej.

Kto jest za? (23)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (2)

Poprawki zostały przyjęte.

Poprawka dziewiętnasta stała się bezprzedmiotowa, kiedy głosowaliśmy nad inną poprawką.

Przystępujemy do rozpatrzenia poprawki dwudziestej. Jest to poprawka zgłoszona przez senatora Rulewskiego, dotycząca legitymacji i odznak.

Czy ktoś chciałby zabrać głos w tej sprawie?

(*Senator Jan Rulewski*: Tak.)

Senator wnioskodawca. Proszę bardzo.

Senator Jan Rulewski:

Proszę państwa, z naszych dotychczasowych doświadczeń wynika, że – zresztą padło tu już takie stwierdzenie – nie wszyscy uprawnieni wystąpią o tego rodzaju świadczenia. Niemniej jednak zgłaszają się do nas osoby, które chciałyby mieć jakiś rodzaj odznaki honorowej jako dowód działalności opozycyjnej. A nawet jeśli taki działacz już nie żyje, to i tak jego rodzina chciałaby mieć po nim taką pamiątkę. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

Panie Senatorze, to jest zrozumiałe.

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem poprawki dwudziestej? (25)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (1)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka dwudziesta pierwsza została przyjęta już wcześniej.

Poprawka dwudziesta druga została odrzucona.

Poprawka dwudziesta trzecia została przyjęta.

Poprawka dwudziesta czwarta stanowi, że kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych prowadzi ewidencję działaczy opozycji i osób represjonowanych.

To chyba nie wymaga komentarza, ale może pan minister chciałby powiedzieć coś w tej sprawie.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Stanisław Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Do rozważenia jest kwestia ochrony danych osobowych. Poza tym trochę boimy się sytuacji związanych z dociekaniami, dlaczego ktoś znalazł się w tej ewidencji, a ktoś inny nie. Z tym mogą być związane pewne kłopoty.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

Jak rozumiem, pan minister nie wyraża entuzjazmu w stosunku do tej poprawki.

Czy ktoś z państwa senatorów chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Pani senator Rotnicka? Proszę bardzo.

Senator Jadwiga Rotnicka:

O ile w takiej ewidencji mogłyby znaleźć się nazwiska działaczy, o tyle według mnie informacje na temat miejsca zamieszkania są już niepotrzebne.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

Czy pan senator chce zgłosić autopoprawkę?

Senator Jan Rulewski:

Tak, oczywiście. Nie chodziło mi bynajmniej o to, by te dane... Moim zdaniem jeżeli organ państwowy zamieszcza kogoś na takiej liście, to jest to wyróżnienie i honor. Tego rodzaju ewidencja spełniałaby także taką funkcję, że dzięki niej to wszystko podlegałoby jakiejś kontroli społecznej. Gdyby przez to sito, które zastosowaliśmy, przedostał się jednak ktoś nieodpowiedni, istniałaby możliwość przeprowadzenia dyskusji na ten temat. To jest oparte na doświadczeniach z Czech i innych państw. Poza tym byłby to indeks ludzi honoru, w przeciwieństwie do indeksu hańby, jaki mamy w IPN.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

A więc pan senator podtrzymuje tę poprawkę, skreślając w niej jednak słowa o miejscu zamieszkania. Tak?

(*Senator Jan Rulewski*: Tak.)

Dobrze.

Pan senator Zientarski.

Senator Piotr Zientarski:

Proszę państwa, ja jestem przeciwny tej poprawce, przede wszystkim ze względu na to, o czym mówił pan minister. Ponadto jeśli w ewidencji nie będzie miejsca zamieszkania, to jak odróżnimy na przykład dwudziestu pięciu Janów Kowalskich? Poza tym nie wszyscy opozycjoniści będą się zgłaszać, więc zaczną się dyskusje, dlaczego kogoś nie ma na liście, a ktoś inny na niej jest. I znowu wrócimy do problemów, jakie kiedyś spowodowała lista Wildsteina.

Przewodniczący Janusz Sepiol:

Ta argumentacja jest zrozumiała.

Proszę państwa, przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem poprawki dwudziestej czwartej? (10)

Kto jest przeciw? (12)

Kto się wstrzymał? (3)

Poprawka nie uzyskała poparcia.
 Poprawka dwudziesta piąta została już odrzucona.
 Poprawka dwudziesta szósta została przyjęta.
 Poprawka dwudziesta siódma została odrzucona.

Teraz przystępujemy do łącznego głosowania nad poprawką dwudziestą ósmą, trzydziestą pierwszą i trzydziestą drugą. Są to poprawki zgłoszone przez senatora Klicha, który zreferował je przed opuszczeniem tej sali.

Senator Piotr Zientarski:

Ja formalnie przejmuję tę poprawki.
(Wypowiedź poza mikrofonem)
 A, są już zgłoszone. Tak więc po prostu je popieram.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Czy ktoś chciałby zabrać głos w tej sprawie? Nie widzę chętnych.

Przystępujemy do głosowania.
 Kto jest za przyjęciem tych poprawek? (25)
 Kto jest przeciw? (0)
 Kto się wstrzymał? (0)
 Dobrze. Poprawki zostały przyjęte.

Poprawka dwudziesta dziewiąta, zgłoszona przez senatora Rulewskiego, stanowi, że waloryzacja świadczenia specjalnego dokonuje się z urzędu. Ponieważ przegłosowaliśmy już, że nie będzie świadczenia specjalnego, ta poprawka stała się bezprzedmiotowa.

(Senator Jan Rulewski: Ale jest coś takiego jak świadczenie specjalne.)

Ach, chodziło mi o zadośćuczynienie. Przepraszam za błąd.

Czy są jakieś uwagi w tej sprawie?

Senator Jan Rulewski:

Jeśli pan minister Bucior potwierdzi, że nie ma potrzeby wprowadzania tego przepisu, bo taka jest ogólna formuła waloryzacji, to wycofam tę poprawkę. Chodzi o to, by takie świadczenie specjalne, którego wyznacznikiem jest wysokość minimalnej emerytury, było ciągle waloryzowane, tak aby nie było takich sytuacji, że ktoś dostanie mniej, niż powinien.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Marek Bucior:

Proszę państwa, w tej chwili trudno jest mi to potwierdzić. Niewątpliwie mechanizm waloryzacji obejmuje emerytury, ale jest jeszcze pytanie, jak zostanie skonstruowana decyzja o przyznaniu takiego świadczenia. Jeżeli zostanie to rozwiązane w ten sposób, że podana zostanie jakaś kwota – tyle i tyle złotych – ale nie zostanie zaznaczone, że jest to jakiś odsetek najniższej emerytury, to... Wysokość najniższej emerytury niewątpliwie się podniesie, ale nie wiem, czy w decyzji Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wskazana będzie konkretna kwota, czy też jakiś odsetek najniższej emerytury. Jeżeli będzie to od-

setek najniższej emerytury, to 1 marca takie świadczenie się podwyższy, ale jeżeli będzie tam mowa o konkretnej kwocie, na przykład o 500 zł, to się nie podwyższy. To zależy od tego, jak to wszystko zapiszemy. Jeżeli określimy, że jest to 150% czy 20% najniższej emerytury, to wraz z waloryzacją takie świadczenie automatycznie się podwyższy, ale jeżeli zostanie napisane, że jest to kwota 200 zł czy 300 zł, to ona się już nie podwyższy. To nie jest oczywiste, tak że w tej chwili nie mogę tego potwierdzić. Mogę powiedzieć tylko tyle, że waloryzacji podlegają emerytury.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

A więc to zależy od sposobu, w jaki Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych będzie wydawał decyzje w tej sprawie.

Senator Piotr Zientarski:

Wobec tego dla bezpieczeństwa podtrzymuję tę poprawkę, bo wiążą się z tym jeszcze inne kłopoty.

Przewodniczący Janusz Sepiół:

Dobrze. Poddaję pod głosowanie poprawkę dwudziestą dziewiątą.

Kto jest za jej przyjęciem? (25)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka trzydziesta również została zgłoszona przez senatora Rulewskiego.

Czy są jakieś uwagi w tej sprawie?

(Głosy z sali: Nie, nie ma uwag.)

Poddaję tę poprawkę pod głosowanie.

Kto jest za jej przyjęciem? (26)

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Jednogłośnie za.

Poprawka trzydziesta pierwsza została już przyjęta.

Poprawka trzydziesta druga także została już przyjęta.

Poprawka trzydziesta trzecia została zaproponowana przez Biuro Legislacyjne. Jest to poprawka czysto redakcyjna.

Kto z państwa jest za jej przyjęciem? (26)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Poprawka została przyjęta jednogłośnie.

Poprawka trzydziesta czwarta została odrzucona.

Poprawkę trzydziestą piątą zgłosił senator Klich. Chodzi o pierwszeństwo w korzystaniu ze środowiskowej opieki socjalnej.

(Senator Piotr Zientarski: Jesteśmy za.)

Czy ktoś chciałby wypowiedzieć się w tej sprawie?

Senator Bohdan Paszkowski:

Ja chciałbym zapytać, czy kombatanci też mają taki przywilej.

(Głosy z sali: Mają.)

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dobrze.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej poprawki? (24)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (1)

Poprawka została przyjęta.

Przystępujemy do rozpatrzenia poprawki trzydziestej szóstej. To jest poprawka senatora Rulewskiego, która umożliwi samorządowi terytorialnemu udzielanie pomocy działaczom opozycji.

Osobiście myślę, że samorząd zawsze może zrobić to, co uważa za słuszne, więc taka poprawka chyba nie jest konieczna.

(*Senator Jan Rulewski:* Ale daje ona podstawę prawną zarówno samorządowi, jak i tym osobom, które wystąpią z wnioskami o taką pomoc.)

Doktryna dotycząca samorządu jest taka, że po pierwsze, samorząd może robić tylko to, na co pozwalają mu ustawy – na straży tej zasady stoi RIO – a po drugie, samorząd może robić dla swoich mieszkańców wszystko, co uważa za sensowne, o ile nie jest to zakazane.

Nie ma więcej głosów w dyskusji, więc przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem tej poprawki? (24)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (1)

Poprawka została przyjęta.

Poprawka trzydziesta siódma i poprawka trzydziesta ósma również zostały już przyjęte.

Poprawka trzydziesta dziewiąta została zgłoszona przez senatora Klicha. Dotyczy ona recept, felczerów, inwalidów itd.

Czy ktoś chciałby zabrać głos w tej sprawie?

Pan minister. Proszę bardzo.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Stanisław Ciechanowski:

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje!

Pozwolę sobie zwrócić państwa uwagę na to, że jeżeli chodzi o kombatantów, to uprawnienia do bezpłatnych leków mają tylko inwalidzi wojenni, a to jest grupa licząca około 10–12% wszystkich kombatantów.

(*Przewodniczący Janusz Sepioł:* To znaczy, że sugeruje pan tu jakąś zmianę? Zakres uprawnionych byłby zbyt szeroki?)

Jeżeli chodzi o bezpłatne leki, to osoby uznane za działaczy opozycji miałyby większe uprawnienia niż 88% kombatantów, czyli weteranów walk o niepodległość wymienionych w art. 19 Konstytucji RP.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

No, to jest bardzo ważna uwaga. Zastanawiam się jednak, czy podważa ona tę poprawkę w całości, czy tylko jakąś jej część.

(*Senator Piotr Zientarski:* No właśnie.)

Czy problem dotyczy tylko art. 47? Nie, jednak dotyczy całości tej poprawki.

Widzę, że Biuro Legislacyjne chciałoby zabrać głos. Proszę bardzo.

Starszy Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Szymon Giderewicz:

Chciałbym poprzeć uwagę pana ministra. W istocie jest tak, jak pan minister powiedział, ale z jednym wyjątkiem, który dotyczy art. 47c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Otóż przyznaje on kombatantom prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Pan minister. Proszę bardzo.

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Ciechanowski:

Chciałbym zapytać, czy nie można by dokonać takiej modyfikacji tej poprawki, żeby działaczy opozycji, którzy są inwalidami, podciągnąć pod kategorię inwalidów wojennych. Ale taka myśl przyszła mi do głowy dopiero w tej chwili, więc nie mam jeszcze gotowej poprawki.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Proszę państwa, mnie się wydaje, że będzie na to czas przy okazji posiedzenia plenarnego. Widać, że ta poprawka poszła trochę za daleko, ale trzeba się jeszcze nad tym zastanowić.

(*Senator Piotr Zientarski:* To może teraz ją przyjmujemy, a potem zmodyfikujemy.)

Nie, nie.

Jeszcze pan marszałek Wyrowiński chciałby się wypowiedzieć.

Senator Jan Wyrowiński:

Uwaga pana ministra jest słuszna. Jeżeli chodzi o beneficja wynikające z tej ustawy, to absolutnie nie możemy wykroczyć poza to, co przysługuje inwalidom wojennym i kombatantom. W związku z tym gdybyśmy w dniu dzisiejszym przyjęli taką poprawkę, wydzźwięk medialny byłby fatalny. Moim zdaniem o to też trzeba zadbać, w związku z czym proponuję, aby... Rozumiem, że chodzi o drugą część tej poprawki. Tak?

(*Głosy z sali:* Nie, o całą poprawkę.)

W takim razie proponuję jednak odrzucić całą tę poprawkę. Później możemy ją jeszcze przeanalizować, ale chodzi o to, żeby w tekście, który trafi na posiedzenie plenarne Senatu, takich zapisów nie było. Tym bardziej że w ustawie przewidziano już jednorazowe świadczenie pieniężne, które można przyznać na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i tak dalej. Tak że gdybyśmy przyjęli tę poprawkę, trzeba by zmodyfikować tamten zapis, to znaczy ograniczyć

cele, na które można by przeznaczyć tę jednorazową pomoc pieniężną. Dlatego też wydaje mi się, że w tej chwili trzeba postąpić tak, jak już powiedziałem.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Proszę państwa, być może ta sprawa wróci jeszcze w dyskusji plenarnej, ale poprawka w tej formie wydaje się naprawdę przesadzona.

Przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki senatora Klicha? (2)

Kto jest przeciw? (14)

Kto się wstrzymał? (9)

Poprawka nie została przyjęta.

Poprawka czterdziesta została już odrzucona.

Mamy jeszcze do rozpatrzenia poprawkę czterdziestą pierwszą, zgłoszoną przez senatora Rulewskiego i senatora Klicha. Chodzi w niej o to, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 czerwca 2014 r.

(*Senator Piotr Zientarski: A nie 4 czerwca?*)

Pytanie do pana senatora Rulewskiego: czy zgłasza pan autopoprawkę, tak żeby stało się to 4 czerwca?

Senator Jan Rulewski:

Ja nie lubię łączyć akademii z legislacją. 1 czerwca to okrągła data, tak więc...

(*Senator Piotr Zientarski: Ale to jest Dzień Dziecka.*)

To nie ma znaczenia.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dobrze. Zatem nie ma autopoprawki.

Senator Piotr Zientarski:

W takim razie ja zgłaszam poprawkę, żeby zmienić tę datę na 4 czerwca.

(*Przewodniczący Janusz Sepioł: Nie, nie. Przepraszam, ale pan senator nie ma teraz prawa zgłaszać poprawek. W tej chwili możliwa jest tylko autopoprawka.*)

Ale przecież mogę zgłosić nową poprawkę.

(*Przewodniczący Janusz Sepioł: To byłaby już czterdziesta druga poprawka.*)

Tak. Chodzi mi o to, żeby ustawa weszła w życie 4 czerwca 2014 r.

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Dobrze. Zamykam dyskusję w tej sprawie.

Chcę tylko podkreślić, że przyjęcie poprawki czterdziestej pierwszej wyklucza poprawkę czterdziestą drugą.

Kto jest za tym, żeby ustawa weszła w życie w dniu 1 czerwca?

(*Głos z sali: Którego roku?*)

(*Senator Jan Rulewski: Dwadzieścia pięć lat temu.*)

(*Wesołość na sali*)

Nie, nie. Chodzi o 2014 r.

Kto jest za przyjęciem poprawki czterdziestej pierwszej? (12)

Kto jest przeciw? (8)

Kto się wstrzymał? (6)

Poprawka została przyjęta.

W związku z tym głosowanie nad poprawką czterdziestą drugą jest bezprzedmiotowe.

Proszę państwa, teraz będziemy głosować nad... A nie, to jest nasza inicjatywa, więc nie będziemy głosować nad całością.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

A, więc jednak głosujemy nad całością.

Słucham, Panie Senatorze.

Senator Jan Rulewski:

Chciałbym zgłosić jeszcze jedną, dość oczywistą poprawkę. Myślę, że IPN powinien udzielić pomocy działaczom opozycji antykomunistycznej i osobom represjonowanym w sporządzeniu wniosku.

(*Senator Piotr Zientarski: Jakiego wniosku?*)

Wniosku o przyznanie statusu działacza opozycji.

(*Głos z sali: Bez przesady.*)

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Mnie się wydaje, że ta poprawka nie ma wartości normatywnej.

(*Senator Jan Rulewski: A dlaczego?*)

Namawiałbym więc pana senatora, żeby się z tego wycofał.

Pan senator Borowski.

Senator Marek Borowski:

Panie Przewodniczący, jeśli chodzi o głosowanie nad całością ustawy, to dla mnie istotne jest to, że oprócz świadczeń pieniężnych przewiduje ona również pewien element honorowy, jakim jest przyznawanie legitymacji. Art. 5 ust. 1 mówi o tym, że kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wydaje legitymację działacza opozycji lub osoby represjonowanej. Definicja osoby represjonowanej jest jednak bardzo rozbudowana, a została ona jeszcze rozszerzona w wyniku naszych głosowań. Zgodnie z poprawką, którą przyjęliśmy, do osób represjonowanych zalicza się między innymi osoby, które były objęte zakazem publikacji przez Główny Urząd Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk przez okres dłuższy niż jeden rok. Chciałbym państwa zapytać, czy w związku z tym Jerzy Urban też zostanie uznany za represjonowanego i otrzyma legitymację.

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

Prosiłbym zatem wskazać mi w tej ustawie przepisy gwarantujące, że tak się nie stanie.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Panie Senatorze, tej sprawy dotyczyła poprawka czternasta. Za każdym razem trzeba będzie zapytać INP, czy dana osoba nie działała na szkodę państwa demokratycz-

nego i czy nie współpracowała z organami bezpieczeństwa. Jeżeli IPN wykaże, że Jerzy Urban był takim współpracownikiem, to nie będzie można przyznać mu legitymacji.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Senator Marek Borowski:

Ale w tej chwili nie chodzi o propagandę, tylko o przepisy ustawy. Proszę mi wskazać przepisy, które wykluczają ten przypadek.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Proszę państwa, z samej nazwy jeszcze nic nie wynika. To musi być zdefiniowane. Ja opieram się na definicji.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Jak rozumiem, pańskie pytanie jest retoryczne, ale odpowiedź na nie powinna przynieść kolejna debata. Prawdopodobnie potrzebna będzie jeszcze jakaś poprawka, której w tej chwili nie sformułujemy ad hoc. Oczywiście może się też okazać, że ta obecna metoda falsyfikacji będzie skuteczna. Mnie się wydaje, że opinia z IPN może wystarczyć, ale nie jestem tego pewny.

Senator Marek Borowski:

W każdym razie chcę powiedzieć, że w tej sytuacji wstrzymam się od głosu i musiałem wyjaśnić dlaczego.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

To jest zrozumiałe.

Proszę państwa, głosujemy nad całością projektu ustawy.

Kto jest za jego przyjęciem? (17)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (8)

Dziękuję bardzo.

A więc nasza opinia jest pozytywna.

Chciałbym jeszcze zaapelować do Biura Legislacyjnego, żeby wzięło sobie do serca pytanie senatora Borowskiego i spróbowało usprawnić falsyfikację wniosków.

Senator Marek Borowski:

Panie Przewodniczący, oczywiście najprościej byłoby w jednym z ostatnich artykułów zapisać, że ustawa nie dotyczy Jerzego Urbana, ale to byłoby za proste.

Senator Grażyna Sztark:

Panie Przewodniczący, musimy jeszcze wybrać sprawozdawcę. Ja chciałabym zgłosić pana senatora Jana Rulewskiego.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Czy pan senator Rulewski wyraża zgodę?

(Senator Jan Rulewski: Tak. Nie mógłbym odmówić.)

Dobrze. Zatem mamy już senatora sprawozdawcę.

I jeszcze pan senator Zientarski chciałby coś powiedzieć.

Senator Piotr Zientarski:

Oczywiście nie mam nic przeciwko temu i popieram pomysł, żeby to pan senator Rulewski był sprawozdawcą, bo zgodnie z Regulaminem Senatu może nim być tylko przedstawiciel komisji pracującej nad ustawą. Niemniej jednak proponuję, żeby w dalszych pracach w Sejmie Senat reprezentował pan senator Wyrowiński.

Przewodniczący Janusz Sepioł:

Czy pan senator Wyrowiński wyraża zgodę?

(Senator Jan Wyrowiński: Nie wiem, czy mogę.)

(Senator Piotr Zientarski: Zgodnie z Regulaminem Senatu może pan.)

No, jeśli marszałek Senatu ma wątpliwości, czy może reprezentować Senat, to naprawdę nic już z tego nie rozumiem.

Czy w tej sprawie są jeszcze jakieś inne głosy? Nie ma.

Rozumiem, że przyjmujemy tę kandydaturę przez aklamację.

W związku z tym bardzo dziękuję państwu ministrom i wszystkim gościom. Dziękuję państwu.

Zamykam wspólne posiedzenie Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

(Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 36)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii